

UCHWAŁA Komisji Habilitacyjnej z dnia 10.06.2021 r. powołanej w postępowaniu dotyczącym nadania przez Radę Naukową Instytutu Filozofii Marii Curie-Skłodowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia wszczętym na wniosek dr Barbary Trybulec

Komisja Habilitacyjna powołana 27 stycznia 2021 przez Radę Naukową Instytutu Filozofii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w składzie:

1. prof. Tadeusz Szubka z US w Szczecinie – przewodniczący komisji,
2. prof. Katarzyna Gurczyńska-Sady z UP w Krakowie – recenzent,
3. dr hab. Robert Poczobut, prof. UwB w Białymstoku – recenzent,
4. dr hab. Piotr Przybysz, prof. UAM w Poznaniu – recenzent,
5. dr hab. Anita Pacholik-Żuromska, prof. UMK w Toruniu – recenzent,
6. dr hab. Cezary Mordka, prof. UMCS w Lublinie – członek komisji,
7. dr hab. Marcin Wolski z UMCS w Lublinie – sekretarz komisji,

działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478) w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Barbary Trybulec, która przedłożyła do oceny osiągnięcie naukowe

"Podmiotowość epistemiczna rozszerzonych systemów poznawczych" – cykl siedmiu publikacji powiązanych tematycznie

oraz sporządzony przez habilitantkę autoreferat i zestawiony przez nią wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, orzeka:

T.S.

Biorąc pod uwagę dokumentację wniosku, przedstawione przez Recenzentów opinie, a także przebieg kolokwium habilitacyjnego oraz przeprowadzoną dyskusję, Komisja stwierdza, że aktywność naukowa oraz osiągnięcia naukowe przedłożone do oceny stanowią znaczny i istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej filozofia i wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania

doktor Barbarze Trybulec stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia

uznając za spełnione przesłanki warunkujące nadanie tego stopnia, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1–3 wskazanej ustawy.

Uchwała zapadła następującym stosunkiem głosów:

- za nadaniem stopnia (TAK): 7
- przeciw (NIE): 0
- wstrzymujących się: 0

W posiedzeniu Komisji brało udział 7 członków Komisji.

Głosowanie jawne zwykłą większością głosów odpowiadało wymogom formalnym sformułowanym w wykładni postępowania habilitacyjnego przedstawionego w dokumencie Rady Doskonałości Naukowej *Poradnik. Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego*.¹

Podpis Przewodniczącego Komisji

¹<https://www.rdn.gov.pl/dobre-praktyki.poradnik-postepowania-dotyczace-nadawania-stopnia-doktora-habilitowanego.html>

UZASADNIENIE

1. Informacje ogólne

Barbara Trybulec w roku 2005 uzyskała tytuł magistra filozofii na podstawie pracy *Filozoficzne konsekwencje holizmu W. V. Quine'a w aspekcie sporu o realizm* (promotor: prof. dr hab. Jacek Paśniczek). W roku 2009 Rada Wydziału Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie nadała Barbarze Trybulec stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii w oparciu o rozprawę doktorską *Problem normatywności w epistemologii znaturalizowanej*, która została przygotowana pod opieką prof. dr hab. Jacka Paśniczka.

Od 2010 roku do chwili obecnej dr Barbara Trybulec zatrudniona jest na stanowisku adiunkta w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Początkowo była pracownikiem Zakładu Logiki i Metodologii Nauk, który obecnie stanowi Katedrę Logiki i Kognitywistyki.

2. Główne osiągnięcie naukowe

Cykl siedmiu publikacji naukowych zatytułowany

"Podmiotowość epistemiczna rozszerzonych systemów poznawczych"

w którego skład wchodzi:

1. Gdzie przebiegają procesy poznawcze? Teza umysłu rozszerzonego i jej internalistyczna. *Filozofia Nauki* 3 (91), 2015, s.5-19
2. Extended Cognitive System and Epistemic Subject. *Studies in Logic, Grammar and Rhetoric* 40 (53), 2015, s. 111-128
3. Virtue epistemology as a theory of knowledge-how: Application of individual epistemology to the debate over the extended subject of knowledge. *Filozofii Nauki* 4 (100), 2017, s. 147-156
4. Grupa jako podmiot stanów intencjonalnych – indywidualizm a obiektywizm. *Zagadnienia Naukoznawstwa* 2 (204), 2015, 147-156
5. Group as a Distributed Subject of Knowledge: Between Radicalism and Triviality. *Avant VIII*, 2017, s. 183-207
6. It takes effort to be (collectively) Rational: Group as a reasoning Agent. In: Hetmański. M (ed) *Rationality and decision making*, Poznań Studies in the Philosophy of Science and Humanities, 111, 2018, s. 54-70

T.S.

7. Podmiot czy agent? Rozumienie podmiotowości w erze artefaktów poznawczych. *Filozofia i Nauka. Studia filozoficzne i interdyscyplinarne*, 8 (2), 2020, s.89-113

3. Dorobek naukowy

II. WYKAZ INNYCH OPUBLIKOWANYCH PRAC ORAZ WSKAŹNIKI DOKONAŃ NAUKOWYCH

A) LISTA CZASOPISM PUNKTOWANYCH PRZEZ MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Z części A wykazu punktowanych czasopism naukowych MNiSW posiadających współczynnik wpływu Impact Factor (IF), znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR): --

Z części B wykazu punktowanych czasopism naukowych MNiSW nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor (IF): **7**

7 prac z głównego osiągnięcia habilitacyjnego

B) MONOGRAFIE, PUBLIKACJE NAUKOWE W CZASOPISMACH MIĘDZYNARODOWYCH LUB KRAJOWYCH INNYCH NIŻ ZNAJDUJĄCE SIĘ W BAZACH LUB NA LIŚCIE, O KTÓRYCH MOWA WYŻEJ:

- monografie: **2**
- artykuły: **5**
- rozdziały: --
- komunikaty konferencyjne: **2**

C) OPRACOWANIA ZBIOROWE: --

D) SUMARYCZNY *IMPACT FACTOR* WEDŁUG LISTY JOURNAL CITATION REPORTS (JCR), ZGODNIE Z ROKIEM OPUBLIKOWANIA: --

E) LISTA CYTOWAŃ PUBLIKACJI WEDŁUG BAZY WEB OF SCIENCE: (wg. Google Scholar) **18**

F) INDEKS HIRSCHA WEDŁUG BAZY WEB OF SCIENCE: (wg. Google Scholar) **3**

G) KIEROWANIE MIĘDZYNARODOWYMI I KRAJOWYMI PROJEKTAMI BADAWCZYMI ORAZ UDZIAŁ W PROJEKTACH: **2** granty (w tym współrealizowanie grantu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki MNiSW oraz grant "Sonata" NCN)

H) MIĘDZYNARODOWE I KRAJOWE NAGRODY: Stypendium Fundacji PRAXIS

T.S.

III. DORÓBEK DYDAKTYCZNY I POPULARYZATORSKI ORAZ INFORMACJA
O WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ HABILITANTA

- A) UCZESTNICTWO W PROGRAMACH EUROPEJSKICH ORAZ
INNYCH PROGRAMACH MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH: –
- B) AKTYWNY UDZIAŁ W MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH
KONFERENCJACH NAUKOWYCH: **21**
13 konferencji międzynarodowych oraz 8 konferencji krajowych
- C) UDZIAŁ W KOMITETACH ORGANIZACYJNYCH MIĘDZYNARODOWYCH
I KRAJOWYCH KONFERENCJI NAUKOWYCH: **2**
**Członek Komitetu Organizacyjnego konferencji "Understanding Social Cog-
nition. 3rd International Conference in Trends in Interdisciplinary Studies"**
(2017)
Członek Komitetu Organizacyjnego konferencji: "Forum młodych naukowców"
(2017)
- D) OTRZYMANE NAGRODY I WYRÓŻNIENIA INNE NIŻ W PKT. II.H: **2**
Indywidualna Nagroda Rektora UMCS III stopnia (2010)
Indywidualna Nagroda Rektora UMCS I stopnia (2018)
- G) UDZIAŁ W KOMITETACH REDAKCYJNYCH I RADACH NAUKOWYCH CZA-
SOPISM: – –
- H) CZŁONKOSTWO W MIĘDZYNARODOWYCH I KRAJOWYCH ORGANIZA-
CJACH I TOWARZYSTWACH NAUKOWYCH: **2**
**Członek Centrum Badań Prakseologicznych im. Tadeusza Kotarbińskiego dzi-
ałającego przy Zakładzie Logiki i Metodologii Nauk UMCS w Lublinie (2004)**
Członek Towarzystwa Kultury Świeckiej Tadeusza Kotarbińskiego (2004)
- I) OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE W ZAKRESIE POPULARYZACJI NAUKI: – –
- K) OPIEKA NAUKOWA NAD DOKTORANTAMI: – –
- L) STAŻE W ZAGRANICZNYCH I KRAJOWYCH OŚRODKACH NAUKOWYCH
LUB AKADEMICKICH: **1**
Wizyta badawcza na Uniwersytecie Edynburskim

4. Ocena głównego osiągnięcia oraz dorobku naukowego

Skrót opinii Recenzentów

Dr hab. Anita Pacholik-Żuromska docenia solidność naukową osiągnięcia habilitacyjnego. Podkreśla, że prace włączone do cyklu nie są przypadkowo zebrane: jest to rzeczywiście cykl publikacji, który w jej opinii tworzy *swoiste continuum*, a każdy kolejny artykuł poszerza stan wiedzy oraz dostarcza nowych i spójnych wyników.

Recenzentka zauważa jednak, że przedstawione prace zostały opublikowane w czasopiśmie, które nie są notowane na liście Web of Science, mają niski impact factor i niską punktację ministerialną. W konsekwencji znaczenie artykułów, które nie ukazały się w prestiżowych czasopiśmie, może zostać poddane w wątpliwość.

Dr hab. Anita Pacholik-Żuromska następnie szczegółowo opisuje publikacje wchodzące w skład osiągnięcia habilitacyjnego. Zauważa, że Habilitantka w swoich badaniach jednocześnie rozwija dwie ścieżki dotyczące badań na podmiocie wiedzy: zagadnienie podmiotu rozszerzonego i zagadnienie podmiotu zbiorowego. Obydwie ścieżki zbiegają się w pewnym momencie rozważań i według Recenzentki nie jest to zbieżność przypadkowa. Pierwszy artykuł *Gdzie przebiegają procesy poznawcze? Teza umysłu rozszerzonego i jej internalistyczna* stanowi dobre wprowadzenie do problematyki umysłu rozszerzonego, który jest przewodnim tematem osiągnięcia habilitacyjnego. Kolejne publikacje w cyklu omawiają specyficzne aspekty głównego tematu. Niestety nie do końca jest jasna kolejność prac oraz jej uzasadnienie. Na szczęście ostatni artykuł w omawianym cyklu *Podmiot czy agent? Rozumienie podmiotowości w erze artefaktów poznawczych*, który jest szczególnie wysoko oceniony przez Recenzentkę, stanowi bardzo dobre podsumowanie badań, czyniąc z cyklu spójną całość.

Dr hab. Anita Pacholik-Żuromska w konkluzji swojej oceny jest za uznaniem prezentowanego cyklu artykułów za osiągnięcie naukowe, które spełnia wymogi określone w art. 219 ust. 1, pkt. 2 lit. b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2018 poz. 1668).

Prof. dr hab. Katarzyna Gurczyńska-Sady zauważa, że cykl publikacji wchodzących w skład osiągnięcia habilitacyjnego powstał w głównie w wyniku realizacji grantu „Sonata” (2015-2017) pt: *Teza umysłu rozszerzonego a podmiot wiedzy*, jaki dr Barbara Trybulec uzyskała w NCN w Krakowie. Recenzentka szczegółowo omawiając przedłożony cykl publikacji, podkreśla brak rozważań nad problemem odróżnienia wiedzy od fałszywych przekonań, co miejscami prowadzi do pojęciowych niejasności. Problematyczne wydają się także przykłady, które są używane jako ilustracja poszczególnych tez. Niemniej, zdaniem Recenzentki dr Barbara Trybulec dobrze opanowała najnowszą literaturę przedmiotu, swobodnie porusza się w skomplikowanej problematyce, nie tylko poprawnie przedstawia i analizuje cudze poglądy, ale również stara się formułować własne tezy. W tym kontekście na wyróżnienie zasługuje artykuł *Extended Cognitive System and Epistemic Subject*, opublikowany w *Studies in Logic, Grammar*

and Rhetoric, kończący się własnym i ciekawym stanowiskiem dotyczącym rozumienia umysłu rozszerzonego oraz podmiotu epistemicznego.

Według Recenzentki, książka *Wiedza i jej podmiot w szerokich systemach poznawczych*, wchodząca w skład osiągnięć dodatkowych, powinna być umieszczona w wykazie prac będących głównym osiągnięciem naukowym, ponieważ pokrywa się z nimi tematycznie i dodaje omówienia poglądów kilku innych badaczy oraz nowych koncepcji.

Prof. dr hab. Katarzyna Gurczyńska-Sady w konkluzji wnioskuje o dopuszczenie dr Barbary Trybulec do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Dr hab. Robert Poczobut na wstępie podkreśla brak publikacji w renomowanych pismach, co stanowi słabą stronę przedłożonego do oceny cyklu artykułów. Mocną stroną tego cyklu jest natomiast jego teoretyczna spójność oraz szereg interesujących oraz dobrze uzasadnionych tez dotyczących rozszerzonych systemów poznawczych.

Szczegółowa analiza publikacji wchodzących w skład osiągnięcia habilitacyjnego potwierdza ogólną wysoką ocenę merytoryczną treści artykułów. Streszczenia poszczególnych koncepcji są przejrzyste, odpowiednio szczegółowe, napisane poprawnym filozoficznym językiem oraz wiernie oddają stanowiska ich autorów. Jedyne prace *Gdzie przebiegają procesy poznawcze? Teza umysłu rozszerzonego i jej internalistyczna* pozostawia "niedosyt" z powodu braku pełnego wyjaśnienia relacji między związkami przyczynowymi a konstytuowaniem się procesu poznawczego.

Recenzent podkreśla dużą wartość książki *Wiedza i jej podmiot w szerokich systemach poznawczych*, wchodzącej w skład dorobku dodatkowego, która stanowi doskonałe uzupełnienie głównego cyklu publikacji. Książka ma jednak charakter jedynie sprawozdawczy i prawdopodobnie z tego względu nie została dołączona do głównego osiągnięcia habilitacyjnego.

Dr hab. Robert Poczobut w konkluzji stwierdza, że dr Barbara Trybulec spełnia wymagania ustawowe do uzyskania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie filozofia w dziedzinie nauk humanistycznych.

Dr hab. Piotr Przybysz na wstępie zwraca uwagę na monografię *Wiedza i jej podmiot w szerokich systemach poznawczych*, która, choć nie wchodzi w skład osiągnięcia badawczego wskazanego w procedurze habilitacyjnej, jest istotnym punktem odniesienia dla głównego cyklu publikacji. Recenzent podkreśla, że cykl (zatytułowany *Podmiotowość epistemiczna rozszerzonych systemów poznawczych*) ma właściwie wyznaczony zakres tematyczny oraz naczelne problemy i stanowi spójną, dobrze przemyślaną całość. Temat badawczy którym dr Barbara Trybulec zajmuje się w głównym cyklu publikacji jest naukowo ważny i wart zainteresowania, nie tylko ze względu na filozoficzną doniosłość ale również z uwagi na praktyczne konsekwencje, które związane są z koniecznością lepszego zrozumienia współczesnych form nabywania wiedzy.

Wszystkie publikacje napisane są według podobnego schematu: na pierwszym planie sze-

TK.

roko relacjonowana jest dyskusja pomiędzy rzecznikami różnych stanowisk w sprawie epistemicznego statusu rozszerzeń poznawczych, natomiast propozycje i postulaty własne autorki przedstawiane są zwykle na drugim planie. Taka forma prezentacji własnych propozycji uwikłanych w szerokie relacjonowanie poglądów i stanowisk innych badaczy, nie zawsze daje klarowny efekt. Recenzent docenia bardzo dobre rozeznanie dr. Barbary Trybulec we współczesnych dyskusjach i debatach dotyczących roli podmiotowości rozszerzonych systemów poznawczych, które są rzetelnie i adekwatnie przedstawione. Dr hab. Piotr Przybysz zauważa także, że Habilitanka nie ogranicza się jedynie do omówienia głosów i stanowisk, jakie pojawiły się w tych debatach, ale także aktywnie wchodzi w dyskusje i polemiki z poszczególnymi autorami oraz ocenia z własnej perspektywy ich propozycje. Niemniej własne stanowisko autorki nie zawsze jest wystarczająco klarowne.

Teksty wchodzące w skład osiągnięcia badawczego mają w dużej mierze erudycyjno-polemiczny charakter. Dodatkową pozytywną cechą jest to, że w interesujący sposób porządkują i sytematyzują omawiany materiał. Pomysły i propozycje własne są natomiast częściowo rozwijane w poszczególnych publikacjach; jednak z całości cyklu, zdaniem Recenzenta, *wyłania się samodzielne, wyraziście i interesująco uargumentowane stanowisko* Habilitantki.

W konkluzji swojej recenzji, dr hab. Piotr Przybysz stwierdza, że dr Barbara Trybulec wniosła znaczący wkład do rozwoju reprezentowanej przez siebie dyscypliny naukowej oraz wykazała się istotną aktywnością naukową, organizacyjną i dydaktyczną – dlatego spełnia warunki aby otrzymać stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii.

Ocena dorobku naukowego przez pozostałych członków Komisji

Konkluzje opinii

Prof. dr hab. Tadeusz Szubka podkreśla, że cykl artykułów przedłożony do oceny tworzy spójną całość oraz zawiera szereg ciekawych i oryginalnych analiz. Cykl obejmuje siedem prac, jednak jedna z nich ukazała się w tomie zbiorowym i zgodnie z przepisami nie powinna być włączona do głównego osiągnięcia naukowego. Zauważalny jest również brak prac opublikowanych w czasopiśmie wysoko punktowanym. Wszystko to może rodzić wątpliwości czy ów cykl jest wystarczającym osiągnięciem naukowym do nadania stopnia doktora habilitowanego. Recenzent jednak zauważa, że w dorobku Habilitantki jest solidna monografia *Wiedza i jej podmiot w szerokich systemach poznawczych*, która równie dobrze mogłaby stanowić podstawę do ubiegania się o nadanie tego stopnia.

Pozostała aktywność Habilitantki nie budzi już żadnych zastrzeżeń i prof. dr hab. Tadeusz Szubka w konkluzji opinii wnosi o nadanie dr Barbarze Trybulec stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dziedzinie filozofia.

Dr hab. Cezary Mordka po wstępnym omówieniu problematyki poruszanej w głównym osiągnięciu naukowym, uznaje, że Habilitantka dokonała zasadnej próby ugruntowania aktywnego eksternalizmu w kwestii podmiotowości systemów rozszerzonych. Szczególnie interesująco wypadła argumentacja przedstawiona w *Virtue Epistemology*, która ogranicza do ludzi (jako składowych jednoosobowego systemu rozszerzonego) możliwość bycia podmiotem intencjonalności, podejmowania decyzji i ponoszenia odpowiedzialności za popełnione błędy. W poprawnym uzasadnieniu tej tezy niezbędna wydaje się konieczność wyodrębnienia elementu osobowo-podmiotowego z całego systemu poznawczego. Recenzent uznaje, że kwestia ta jest analizowana przez dr Barbarę Trybulec bardzo wnikliwie.

Odnosnie dorobku dodatkowego, dr hab. Cezary Mordka podkreśla dużą wartość monografii *Wiedza i jej podmiot w szerokich systemach poznawczych*, która wiąże się tematycznie z głównym osiągnięciem badawczym. W konkluzji Recenzent ocenia dorobek naukowy dr Barbary Trybulec jednoznacznie pozytywnie.

Dr hab. Marcin Wolski stwierdza, że prace składające się na cykl publikacji stanowią zwartą tematycznie całość. Niestety, zostały one opublikowane w czasopiśmie, które nie są notowane na liście Web of Science i mają względnie niską punktację ministerialną. Na szczęście dla Habilitantki liczba cytowań oraz Index Hirscha są dostatecznie wysokie. Dorobek dodatkowy to głównie dwie monografie (w tym jedna oparta na rozprawie doktorskiej) oraz 5 artykułów (w zasadzie bez punktacji ministerialnej). Recenzent podkreśla, że monografia *Wiedza i jej podmiot w szerokich systemach poznawczych* została dobrze przyjęta i wysoko oceniona przez środowisko filozoficzne w Polsce, zatem wartość dorobku naukowego również należy uznać za wystarczającą. Reasumując, mimo pewnych zastrzeżeń, zdaniem dr hab. Marcina Wolskiego dorobek naukowy dr Barbary Trybulec jednoznacznie spełnia wymagania ustawowe stanowiąc podstawę do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

5. Konkluzja

Na podstawie recenzji, dyskusji oraz przebiegu kolokwium habilitacyjnego członkowie Komisji jednogłośnie uznali, że główne osiągnięcie naukowe, pozostały dorobek i działalność naukowa dr Barbary Trybulec jednoznacznie spełniają warunki wymagane do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Podpis Przewodniczącego Komisji